

Nes

Et av de undersøkte områdene hadde lav botanisk verdi, men høy kulturhistorisk verdi – Saupeset (se Fylkesmannen i Buskerud 1994). De andre tre undersøkte områdene har samlet sett høy kulturlandskapsverdi og er omtalt her.

Espeset

Undersøkelse

Botanikk: JEE. Kulturhistorie: JJ.

Beliggenhet

Kartblad M711: 1616 II

UTM: NN 03 15

H.o.h.: 560-700 m.

Vegetasjonsregion: Mellomboreal region

Landskapsregion: Østlandets nedre dalbygder (Rukkedalen)

Beskrivelse

Espeset ligger i den bratte sørvendte lia på nordsida av nedre del av Rukkedalen, og består av 11 Espeset- og Rolfshus-gårder. Dette er et sammenhengende jordbruksområde i den bratte sørvendte lia, fra ca. 525 til 800 m.o.h. De fleste arealene består av fulldyrka eng, men det er også enkelte mindre arealer som har gått ut av bruk og er i gjengroing eller som brukes til beite. Området er avgrenset av skog ovenfor og nedenfor. Det ligger flere gårder i lia like vest for det aktuelle området.

Biologisk verdifulle kulturmiljøer

- 1) Slåtteeng: I et mindre område nord for husene ved den sørøstre gården, i bratt, sørvendt terreng. Stedvis noe gjengroing. Lite eller ikke gjødsla. Areal: 50 x 50 meter.
- 2) Beitemark: I et område sør for nordre gården, i nokså bratte, sørvendte bakker. Deler av området er ikke gjødsla. Sauebeite. Areal: omtrent 200 x 50 meter.

Vegetasjon og flora

Slåtteenga har rik fukteng med innslag av bl.a. marinøkkel, brudespore, bakkesøte, fuglestarr, jåblomst, storengkall og dikeminneblomst. I litt tørrere deler av enga finnes flekkmure, dunkjempe, tjæreblomst og flekkgrisor.

De lite gjødsla delene av beitemarka er karakterisert av svakt kalkrik tørreng i mosaikk med bergknaus-samfunn. Her er det registrert arter som dunkjempe, bakkesøte, kjerteløyentrøst, engnellik, vår- og bakkeveronika, flekkmure, tjæreblomst, gulmaure og torskemunn. På de mer grunnlendte knausene av beitemarka står arter som smørbutikk og blårap. Ellers er både stor- og smångkall sett i området.

Historie

Gårdsnavn som ender på -set tyder på at plassen kan være rydda i vikingtida. Espeset er kanskje noe yngre. Hele

Rukkedalen inkludert Espeset lå øde etter Svartedauen. Espeset er med i skattelistene fra slutten av 1500-tallet. I 1647 var Espeset en halvgård og en ødegård, mens Rolfshus var ødegård. I 1802 ble Espeset delt i 5.

Følgende gårder er skilt ut:

- Hermundsgård 55/10 fra nordre Rolfshus 55/1 i 1910.
- nedre Espeset 54/30 fra nedre Espeset 54/27 i 1874.
- søre Espeset 54/22 fra søre Espeset 54/20 i 1847.
- Søre Espeset 54/20 ble før kalt Sjugurgarden.

Kulturminner

Hermundsgård 55/10:

Tunet består av:

- stue, toroms tømmerstue tilbygd og delvis kledd
- stabbur, en etasje i tømmer, flytta på tunet etter 1948
- driftsbygning fra 1952, består av låve, fjøs og stall, panelt i bindingsverk

Nedenfor tunet:

- løe i tømmer

Innmarka brukes nå som beite. Her er det mange mindre rydningsrøyser og en del trær.

Nordre Rolfshus 55/1:

Tunet består av:

- våningshus, gammelt tømmerhus, tilbygd og kledd, ombygd i 1963
- driftsbygning med låve i bindingsverk og støpt fjøs fra 1957
- tømmerfjøs
- stabbur i tømmer, 2 etasjer, flytta på tunet i 1880
- vedskjul i tømmer
- ny garasje

Vest for tunet:

- badstue i tømmer

Nedenfor tunet:

- to løer i tømmer

Mellom tunet og den øverste løa er jorda fulldyrka, mens arealene lenger ned brukes som beite. Det finnes noen store rydningsrøyser.

Søre Rolfshus 55/2:

Tunet består av:

- våningshus bygd i 1900, toetasjes tømmerbygning i sveitserstil
- stue, bygd eller tilflytta i 1890-åra, ombygd i 1930-åra
- driftsbygning, panelt, trolig delvis i tømmer, fjøs fra 1900 og låve fra 1950
- stabbur bygd i 1890-åra, toetasjes tømmerstabbur med utkraga langvegger, panelt sval

Nedenfor tunet:

- løe i panelt bindingsverk
- løe i tømmer

Arealene mellom tunet og den øverste løa er fulldyrka, mens arealene lenger ned brukes som beite. Det finnes noen store og mindre rydningsrøyser.

Nedre Espeset 54/30:

Tunet består av:

- våningshus fra 1994
- våningshus bygd i 1928, halvannenetasjes tømmerbygning, ombygd i 1954
- driftsbygning bygd 1939, bindingsverk, tilbygd fjøs i 1980
- stabbur, ett rom i tømmer, tilbygd sval, trolig ombygd i 1912

Det meste av innmarka er fulldyrka.

Espeset søre 54/20:

Tunet består av:

- våningshus fra 1994
- våningshus fra 1888, tømmerstue, tilbygd i lengden i 1957
- stabbur, enetasjes tømmerstabbur
- driftsbygning fra 1980
- tømra stall med trev

Nedenfor tunet:

- tre løer i tømmer, en i dårlig stand

Innmarka nedenfor tunet er fulldyrka og ender i en høy steinfylling. Lenger nede er det beite, delvis tilplanta med gran. Langs grensa mot nedre Espeset i vest er det tidligere slåttemark med en del mindre rydningsrøyser, noe osp og einer. Gjengrodd slåttemark ovenfor tunet.

Søre Espeset 54/22:

Tunet består av:

- våningshus bygd 1897, tømmerstue, ombygd i 1970-åra
- driftsbygning fra 1960, fjøs tilbygd i 1987
- stabbur i tømmer, 2 etasjer, åpen sval bygd 1740, flytta på tunet i 1897

Øst for tunet:

- våningshus bygd i 1979

Søre Rolfshus har mange interessante bygninger. I den bratte sørvendte lia danner husene et tilnærmet rekketun. Foto: Jørn Jensen.

Det er fulldyrka innmark nedenfor tunet. Kulturmarka lengst i øst er beite med en del stein. Det er store og fint oppmurte rydningsrøyser nedenfor tunet.

Øvre Espeset (Træo) 54/38:

Tunet består av:

- våningshus bygd i 1908, panelt tømmerstue, tilbygd i 1958
- låve i panelt bindingsverk bygd i 1954, sammenbygd med tømmerfjøs
- stabbur, enetasjes tømmerstabbur med to rom
- vedskjul i bindingsverk

Nedenfor tunet er det fulldyrka eng med steingjerde nederst og noen rydningsrøyser.

Øvre Sommarhaugen 54/43:

Alle bygninger er revet etter 1945.

Espeset mellom 54/34:

Tunet består av:

- våningshus 1956, tilbygd i 1973
- driftsbygning med låve fra 1977 og fjøs fra 1988, er sammenbygd med:
- stall med trev, noe ombygd, flytta på tunet i 1928
- stabbur, 2 etasjer i tømmer
- eldhus fra 1939, bindingsverk
- garasjer

Nederst ved veien:

- to løer i tømmer

Fulldyrka arealer nedenfor tunet med et par store rydningsrøyser, ovenfor tunet er det slåtteland med en del stein og trær.

Slåtteennga på øvre Kastet har en rik og interessant flora. Her er det også bevart bygninger og tun slik det har sett ut siden siden siste halvdel av 1800-tallet. Foto: Jørn Jensen.

Espeset 54/35 (Sommerhaugen):

Tunet består av:

- våningshus fra 1977
- driftsbygning panelt, trolig delvis i tømmer, med låve og fjøs fra 1901
- stabbur fra 1983

Nedenfor tunet:

- løe i tømmer

Nordre Espeset 54/32:

Tunet består av:

- våningshus fra 1974
- stue fra 1700-tallet, upanelt tømmer
- driftsbygning med fjøs fra 1978 og låve fra 1993, sammenbygd med:
- tømmerlåve, tredelt
- stabbur, halvannenetasjes tømmerstabbur

Ved bygdeveien:

- løe i tømmer

Nedenfor tunet er det et større område med mye rydningsstein og noen trær.

Espeset nordre 54/31:

Tunet består av:

- våningshus, fullstendig ombygd ca. 1996, inneholder en del av et våningshus fra ca. 1900 hvor det var sølvsmie
- låve i tømmer

Nedenfor tunet, ved bygdeveien:

- to løer i tømmer

Svært stor rogn nedenfor tunet.

I beitet like ved tunet er det registrert en kullmiletuft, som er et automatisk freda kulturminne.

Verdivurdering.

Området kan karakteriseres som et representativt/typisk landskap, ut fra følgende kriterier:

Representativitet (N/K)

Inngrep/påvirkning

Helhetlig landskap

Autentisitet (K)

Nokså representativt artsutvalg og vegetasjon for de indre delene av fylket. Innslag av bakkesøte, storengkall, brudespore og marinøkkel er interessant. De verdifulle områdene er relativt små, og noe gjengroing preger området. Området vurderes å ha høy botanisk verdi (***).

De enkelte gårdenes kulturhistoriske verdi er vurdert slik:

Hermundsgård 55/10: Stabbur høy egenverdi. Tun og innmark middels/høy verdi.

Nordre Rolfshus 55/1: Stabbur, badstue og løer høy egenverdi. Tun og innmark lav verdi.

Søre Rolfshus 55/2: Våningshus, stue, stabbur og løer høy egenverdi. Tun og innmark høy verdi.

Nordre Espeset 54/30: Lav verdi.

Søre Espeset 54/20: Stabbur og løer høy verdi. Tun og innmark lav verdi.

Søre Espeset 54/22: Lav verdi generelt. Rydningsrøysene er framtrædende og verdifulle.

Øvre Espeset 54/38: Tun og innmark middels verdi.

Øvre Sommerhaugen 54/43: Lav verdi.

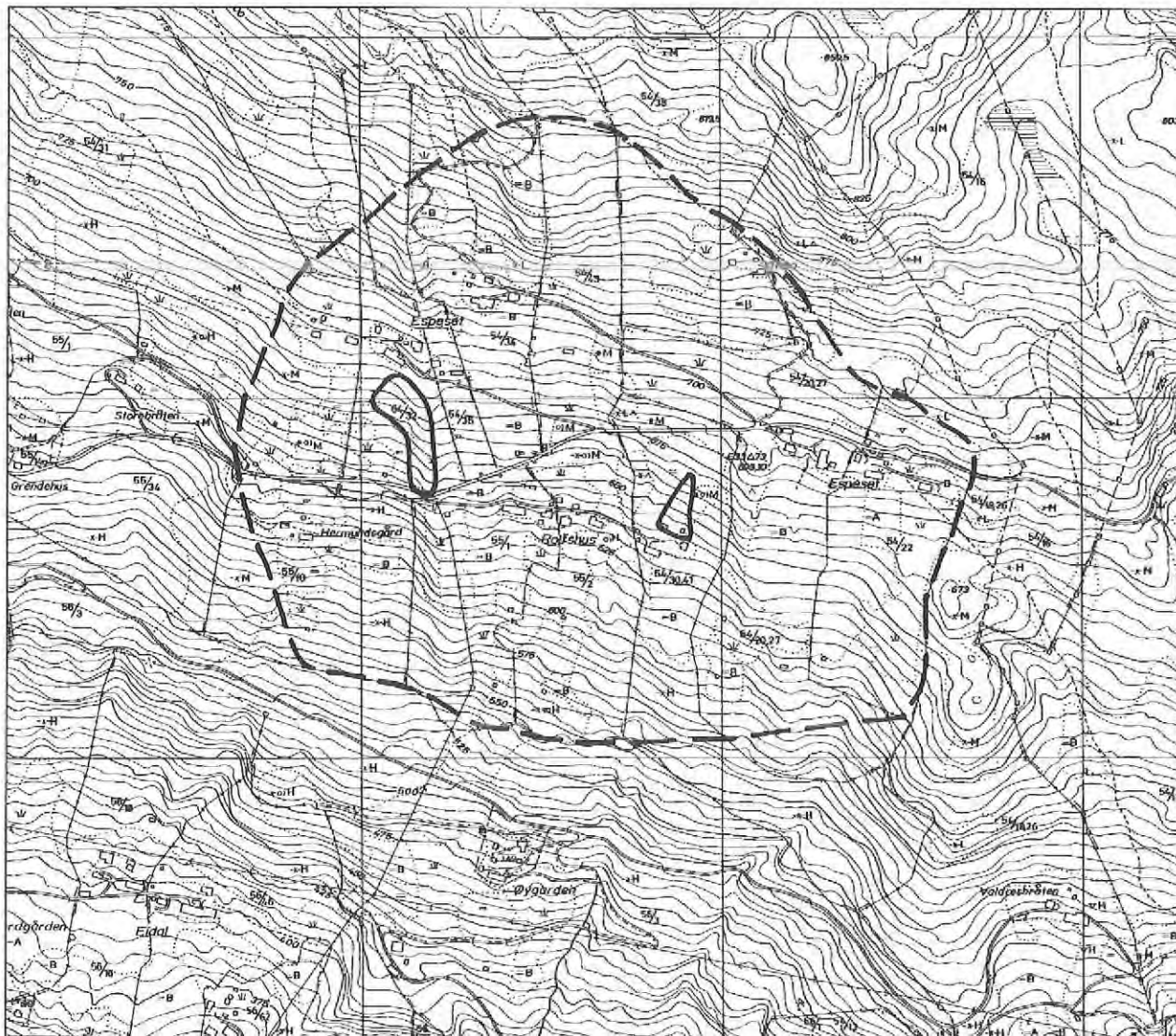
Espeset mellom 54/34: Tun lav verdi.

Espeset 54/35: Lav verdi.

Nordre Espeset 54/32: Stabbur og løe høy verdi. Tun lav verdi. Verdifullt kulturlandskap nedenfor tunet.

Nordre Espeset 54/31: Løer høy verdi. Tun lav verdi. Verdifullt kulturlandskap nedenfor tunet.

Dette er et jordbrukslandskap som er ganske typisk for dalbygdene i øvre del av Buskerud, med gårdstuna

Område 26

Espeset kulturlandskap, Nes kommune

Økonomisk kartblad BT 061, 1:10.000

— : avgrensning kulturlandskapsområde

— : avgrensning botanisk interessante områder

liggende på rekke og den bratte innmarka ovenfor og nedenfor. Her er det ingen hus utenfor tuna. Enkelte bygninger er godt bevart, men det er flest ombygde eller nyere hus. Det er mindre arealer med gammel kulturmark, som antakelig brukes som beite, men storparten av området har fulldyrka eng som holdes i hevd. Det er bevart forholdsvis mange løer i nedre del av innmarka. Espeset vurderes å ha middels til høy kulturhistorisk verdi (**(*)).

Samlet sett vurderes området å ha *lokal verdi* i kulturlandskapssammenheng.

Kastet

Undersøkelse

Botanikk: JEE. Kulturhistorie: JJ

Beliggenhet

Kartblad M711: 1616 II

UTM: NN 05 23

H.o.h.: 620-660 m.

Vegetasjonsregion: Mellomboreal region

Landskapsregion: Østlandets nedre dalbygder (Nedre Hallingdal)

Beskrivelse

Kastet ligger på grensa mellom Nes og Gol kommuner på østsiden av Hallingdalen ca. 650 m.o.h. Navnet Kastet kan komme av tømmerkast, dvs. et lagringssted for tømmer før det ble kjørt ned i bygda. En annen forklaring på navnet er at terrenget «kaster» på seg. Grenda består av 4 bebygde eiendommer, øvre og nedre Kastet i Nes og nordre og midtre Kastet i Gol.

Biologisk verdifulle kulturmiljøer

Slåtteeeng:

- små arealer nærmest husene ved øvre Kastet. Ikke gjødsla, delvis i gjengroing. Areal: 50 x 50 meter.
- i hele området ved nedre Kastet finnes partier med ugjødsla slåtteeeng, i kant av dyrket eng og rundt husene. Flere steder er engene i gjengroing.

Vegetasjon og flora

Slåtteeengene har preg av kalkrike tørrenger, i mosaikk med bergknauser. Her er det bl.a. notert tjæreblomst, flekkgrisøre, dunkjempe, bakkestjerne, gulmaure, marinøkkel, flekkmure, fagerknoppurt, krattssoleie, bakkesøte, fuglestarr, brudespore og engnellik. Vårveronika, smør-bukk og sølv-mure finnes på de mest grunnlendte stedene. I rik fukteng er det notert grønnkurle. I et område vest for husene ved nedre Kastet har røsslyng, tyttebær og mjøl-bær spredt seg utover i enga. Små felter med rik fukteng finnes også, med bl.a. skogstorkenebb og tysk mure.

Historie

Brukene er omtalt i boka «Boka om Gol III. Gards- og ættesoge. Herad».

Øvre Kastet er den største og høyest beliggende av de to eiendommene i Nes. Bruket er ryddet av Ola Helgeson og Sunneiv Torsdatter i Svenkerudskog omkring 1802, og ble fradelte nordre Svenkerud i 1843. Bruket ble fraflyttet noen år før siste fastboende bruker døde i 1937.

Nedre Kastet har sannsynligvis opprinnelig vært husmannsplass under en av Svenkerud-gårdene. Den ble etablert som egen eiendom i 1932, og har ikke vært fast bebodd siden begynnelsen av 1900-tallet.

Nordre Kastet er første gang nevnt i et skogdele fra 1733, kalt «Lie Kasted», da Ola Vilhelmson d.y. fikk rett til eiendommen. Bruket er utskilt fra Vilhelmsli 2.1. Den ble delt omkring 1840 i nordre og midtre Kastet. Nordre Kastet har i hovedsak blitt drevet av ulike brukere, og ikke av eierne. Forskjellige setre på fjellet over mot Valdres har tilhørt bruket. Gården har ikke vært fast bebodd de siste tiåra. Midtre Kastet har heller ikke vært fast bebodd de siste tiåra.

Det har trolig vært et bruk til, nedre Kastet, som var bebodd i 1762. Dette bruket ble lagt til midtre Kastet i 1849.

Kulturminner

Øvre Kastet:

Tunet ligger øverst på eiendommen, i en forholdsvis bratt bakke og består av følgende bygninger, alle fra 1800-tallet:

- stue, treroms tømmerstue
- stabbur, et rom og åpen sval
- stall, to rom
- låve, to rom nede, den ene for husdyr
- rester etter fjøs, revet i 1940-åra

Flere steder på innmarka er det rydningsrøyser, delvis lagt opp som steinmurer. Innmarka er omkranset av gran-skog.

Nedre Kastet:

Tunet består av følgende bygninger:

- stue, toroms tømmerstue fra ca. 1900, tilflytta i 1930-åra
- låve, todelt tømmerlåve fra 1800-tallet eller tidligere
- vedskåle
- rester etter fjøs, falt ned før 1940

Innmarka til denne plassen har blitt tilplantet eller gjengrodd, og bare et mindre område rundt tunet er i dag åpent.

Nordre Kastet:

Tunet har disse bygningene, alle trolig bygd før 1840:

- stue, toroms tømmerstue
- stabbur i 2 etasjer
- vedskåle
- fjøs, to rom i tømmer, ombygd med en låve i bindingsverk fra 1951.

Tunet lå her også før delinga i 1940.

Innmarka er forholdsvis flat, er delvis i hevd og lite utsatt for gjengroing.

Midtre Kastet:

Tunet har disse bygningene, alle trolig bygd etter delinga i 1940:

- stue
- eldhus
- stabbur
- låve, ombygd med le brukt til lagring av «mose»
- fjøs
- stall
- vedskåle

Innmarka er delvis i bruk, og har vært lite utsatt for gjengroing.

Verdivurdering

Området kan karakteriseres som et representativt/typisk landskap, ut fra følgende kriterier:

Kontinuitet (N/K)
Representativitet (N/K)
Sjeldenhet (N)
Mangfold (N)
Inngrep/påvirkning
Helhetlig landskap
Alder (K)
Autentisitet (K)
Estetisk verdi

Nokså representativt. Innslag av krattssoleie, bakkesøte, marinøkkel, fagerknoppurt og brudespore er interessant. Området vurderes å ha svært høy botanisk verdi (****).

Ved øvre Kastet har vi et tilnærmet komplett tun, som viser hvordan svært mange mindre gårder og plasser må ha sett ut fra siste halvdel av 1800-tallet og framover mot 1950. Nedre Kastet har bevart mye av den opprinnelige

Vegetasjon og flora

Kalkrik tørreng utgjør det meste av arealet. Her vokser arter som dunhavre, bakkesøte, engnellik, marinøkkel, fagerknoppurt, bakkefiol, tjæreblomst og fuglestarr. I fuktigere dråg med rik fukteng står bl.a. ballblom, jåblomst, gulstarr, kvitbladtistel og skogstorkenebb. Små partier med bergknauser finnes i engene. Området er delvis tresatt.

Historie

Hallibakken må opprinnelig være utskilt fra en av Svenkerud-gårdene.

Kulturminner

I tunet:

- stue, gammel, sammenbygd med nytt hus i 1991
- våningshus fra 1900, fullstendig ombygd i 1978
- stabbur, gammelt
- driftsbygning med tømmerlåve og -fjøs flyttet hit i 1880-åra, nytt fjøs fra 1964

Mindre rydningsrøyser på hele innmarka.

Plassen Dritup lå litt lenger nord. Tuftene er synlige.

Det mest spesielle kulturminnet her har ingen sammenheng med kulturlandskapet. Det er restene etter den såkalte «Falkenhorst Brücke», en provisorisk jernbanebru som ble bygd i juni 1940 fordi den ordinære brua ble spengt av norske styrker i april. I dag er det synlig en stor steinfylling og betongpilarer ute i elva.

Verdivurdering

Området kan karakteriseres som et mangfold-landskap ut fra følgende kriterier:

- Kontinuitet (N)
- Representativitet (N/K)
- Mangfold (N)
- Autentisitet (K)

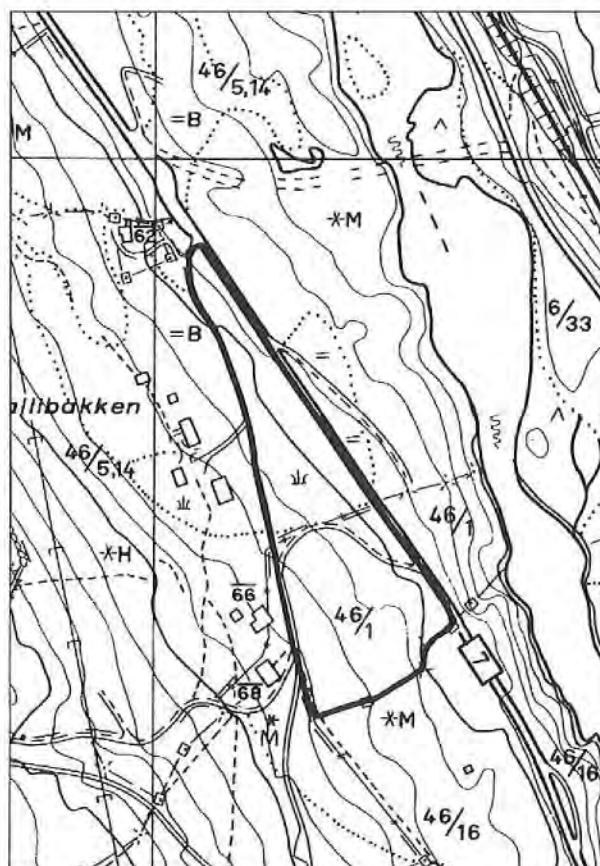
Nokså representativt artsutvalg og vegetasjon for dalområdene i øvre del av fylket. Innslag av bakkefiol, marinøkkel og bakkesøte er interessant. Lang kontinuitet. Området har svært høy botanisk verdi (****).

Hallibakken har flere elementer av kulturhistorisk verdi. Både den gamle stua og stabburet er verneverdige. Sammenbindingen mellom stua og det nye huset er arkitektonisk spennende. Tunet som en helhet kan likevel ikke gis høy verneverdi, pga. nybygg og endringer. Landskapet er preget av fulldyrkede arealer og noe gjengroing. Det mest interessante kulturminnet, restene etter jernbanebrua, har ingen naturlig sammenheng med kulturlandskapet. Eiendommens beliggenhet, uten sammenheng med et større verdifullt kulturlandskapsområde, reduserer verdien. Hallibakken vurderes å ha middels/lav kulturhistorisk verdi (*(*)).

Samlet sett vurderes området å ha *lokal verdi* i kulturlandskapsammenheng.

Tradisjonell byggeskikk fra 1800-tallet på Hallibakken.
Foto: Jørn Jensen.

Område 28

Hallibakken, Nes kommune

Økonomisk kartblad BT 062-5-4, 1:5.000

_____ : avgrensning botanisk interessant område

Nore og Uvdal

Fem områder er undersøkt, hvorav ett er gitt middels botanisk verdi (Brandsgard). Dette er ikke undersøkt kulturhistorisk. De øvrige områdene er vurdert å ha høy kulturlandskapsverdi og er omtalt her.

Uvdal Kirkebygd

Undersøkelse

Botanikk: JEE, OP. Kulturhistorie: OP.

Bare deler av området er undersøkt botanisk.

Beliggenhet

Kartblad M711: 1615 IV

UTM: MM 89 81

H.o.h.: 480-800 m.

Vegetasjonsregion: Mellomboreal region

Landskapsregion: Østlandets øvre dal- og fjellbygder (Uvdal)

Beskrivelse

Uvdal ligger øverst i Numedal inn mot Hardangervidda. I en syv kilometer lang sørekspontert dalside ligger den vakre jordbruksbygda Uvdal Kirkebygd. Fra de frodige, flate elveslettene i dalbunnen, klamrer gårdsbebyggelsen seg fast i den bratte dalsiden opp til 800 m.o.h. Lia har en stigning på hele 300 meter. Området avgrenses av skog i øst vest og nord, og dalbunnen i sør. Den solrike og svært bratte dalsiden skaper rom for bygdas gårder i tre ulike «bebyggelsesetasjer».

Biologisk verdifulle kulturmiljøer

1-2) Det er registrert en rekke slåtteeenger og beitemarker med rik flora i Uvdal Kirkebygd:

- Bakkan-Beltesbrekke (slåtteeeng, beitemark)
- Nordre Riu (slåtteeeng og beitemark)
- Grønneflåta (beitemark)
- Underbakke (beitemark),
- Mykkestu (beitemark, tidligere slått)
- Haugland (beitemark, mulig slåtteeeng)
- Uvdal bygdetun (slåtteeeng, hagemarkpreg)
- Nedre Holen (beitemark).

Trolig er flere verdifulle kulturmarker enda ikke kjent.

3) Styvingstrær: Uvdal Kirkebygd har en del bjørkehager, der mange av trærne har vært styvet tidligere.

Ved Bakkan-Beltesbrekke finnes særlig interessante kulturmarker som er lite gjødsle:

- Slåtteeeng: I bratte, sørvendte bakker sør for veien, ved et stort tømmerfjøs. Deler i svak gjengroing. Areal: omtrent 50 x 100 meter.
- Beitemark: I bratte bakker lengre øst, mot Beltesbrekke. Omtrent 50 x 100 meter.

Vegetasjon og flora

De sentrale delene av slåtteeenga ved Bakkan er en svakt kalkrik tørreng med arter som bakkesøte, marinøkkel, bakkestjerne, kvastsveve, tysk mure, vårveronika, veirublom, kjerteløyentrøst og prestekrage. I enkelte kantområder mot skogen finnes rik fukteng med ballblom, kvitbladtistel og skogstorkenebb. I de beita områdene lengre øst finnes innslag av noen rike, litt fuktige enger med lavvokste arter som jåblomst, fuglestarr og bråtestarr. I kant av dyrket eng sør for Beltesbrekke er det notert en stor bestand med storengkall.

Flere andre slåtteeenger og beitemarker (se lokaliteter nevnt under kulturmarkstyper) er artsrike og lite gjødsle, med forekomst av arter som storengkall, småengkall, smalkjempe, dunkjempe, prestekrage, fagerknoppurt, bakkestjerne, harerug, gjeldkarve, finnskjegg, bakkernynte og flekkgrisor.

Historie

Jordbrukslandskapet i Uvdal Kirkebygd inneholder en rekke kulturminner fra de fleste epoker av Norges historie. Her ligger eldre og yngre spor etter menneskenes virksomhet side om side.

I to fascinerende bøker av uvdølingen Reidar Fønnebø beskrives Uvdals betydning som gjennomfartsvei mellom Øst- og Vestlandet, fra de tidligste tider og opp mot 1800-tallet. Med sin østlige beliggenhet til Hardangervidda var Uvdal en hovedveiforbindelse mellom Øst- og Vestlandet allerede i forhistorisk tid, der ferdselsåren Store Nordmanns-slepa gikk gjennom bygda. Langs traséen er det flere steder gjort funn fra steinalderen.

Et særegent fenomen som er bevart enkelte steder øst i kirkebygda, er en uvanlig form for dobbelttun. I bratthellingene finner vi to tun til samme gård, hvor det øverste utgjør hovedgården med alle tilhørende bygninger. Det nederste tunet bærer gårdsnavnet med tilføyelsen -jordet, f.eks. Fønnebjordet, og det har ofte ikke loft eller stabbur. Her bodde familien etter at buskapen var kommet fra setra og til avlingene der nede var brukt opp. På denne måten sparte man det tunge arbeidet med å få avlingen opp de bratte bakkene.

Flyttingen til og fra tunene opphørte like etter siste krig.

Før de moderne maskiner kom og forandret dalen, var det å dyrke et halvt mål jord for et årsverk å regne. De største steinene ble tatt ut om vinteren og kjørt av jordet med hest og slede. Å få stein ut av 20 mål jord var et livsverk. I steingjerdene og steintippene nederst i en gårds rydningslende kunne det være kjørt 50.000 lass med stein. De fleste steingjerder som i dag er med å prege landskapsbildet, er satt opp etter utskiftinga i slutten av 1800-tallet. Bare i tiåret 1929-39 ble det nydyrket 1532 dekar jord i Uvdal herred.

Kulturminner

Noe vest for Uvdal stavkirke ligger gårdene tettere og jordbrukslandskapet er åpnere enn ellers. Intensivt drevne